

De Hazeldonksche Beek Route

Auteur: Charles Aerssens

Baronie van Breda

Deze rondwandeling gaat door het coulisselandschap ten oosten van Rijsbergen langs Aa of Weerij en Hazeldonksche Beek. Het is de charme van dit kleinschalige landschap, die deze wandeling zo aantrekkelijk maakt. De sfeer van kleine bosgebiedjes en oude gehuchten stralen rust uit en de Mariakappelletjes op de route ademen nog de volksdevotie van het Rijke Roomsche leven. Vanaf Rijsbergen volgen we de Aa of Weerij stroomopwaarts door het buitengebied Breedschot. Bij het trekpontje steken we over en laten het beekdal achter ons. Nu komen we door het Oekelsbos en wandelen we naar het buurtschap Oekel, waar we een krachtcirkel passeren. Langs de Oekelsche Akkers bereiken we de Hazeldonksche Beek in het bosgebiedje De Mosten. Het wandelpad volgt de ruig begroeide oever met kleurrijke bloemenranden tot we in het buurtschap Hazeldonk staan. We wandelen verder over de Oude Trambaan en de Zandstraat langs het open gebied van natuurgebied Breed Broeken. Door het zuidelijk deel van de Krabbenbossen en over het statige laantje van het Slikstraatje komen we in het buurtschap Kaarschot. Langs de stuw in de Aa of Weerij wandelen we op het oeverpad terug naar het vertrekpunt aan de Kruispadbrug.

Deze rondwandeling maakt gebruik van het Wandelrouten netwerk VisitBrabant
(groengele markeringen is deels met verfstrepen aangebracht!)

Routebeschrijving via knooppunten

56 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 96 – 8 – 24 – 93 – 92 – 65 – 63 – 64 – 56

Routebeschrijving

1. Startpunt is KNP56 bij de kleine parkeerplaats is aan de Kruispadbrug aan de Aa of Weerij. We volgen de bovenloop van de Aa of Weerij stroomopwaarts door het buitengebied Breedschot. Aangekomen bij KNP3 steken we vanuit Breedschot het voetbruggetje over en vervolgen aan de overzijde de groengeel gemarkeerde route op de oever naar links. Op dit traject langs KNP4 en KNP5 passeren we een tweetal bankjes. Zo komen we aan het trekpontje over de Aa of Weerij. We steken over naar de andere oever en bij KNP6 betreden door het hekje het moerasgebiedje langs een oude meander. We volgen het vlonderpad naar KNP7 in het Oekelsbos. Bij KNP7 gaat de route in de richting van KNP96. Op de Breedschotsestraat wandelen we rechtsaf tot aan het Mariakappelletje te treffen. op de hoek van de Oekelseheidestraat en de Breedschotsestraat. Linksaf volgen we de Oekelseheidestraat. De klinkerweg gaat over in een onverhard pad en we komen op de Oekelsestraat en slaan rechtsaf.

2. De Oekelsestraat volgend komen we op de driesprong Oekelsestraat, Schriekenweg en Gelderdonksestraat bij KNP8 met de Mariakapel Onze Lieve Vrouw van de Vrede. Vanaf KNP8 volgen we linksaf de groengeel gemarkeerde route door de Gelderdonksestraat en hebben we naar het zuiden zicht op de Oekelsche Akkers. Als het asfalt bij KNP24 overgaat in een brede zandweg komen we in het bosgebiedje De Mosten, dat direct grenst aan het douaneterrein en industrie- en transportterrein naast de A16. In dit bosperceel passeren we het Mariakapelletje Onze Lieve Vrouw van de Mosten. Door bosgebiedje De Mosten stroomt de bovenloop van de Hazeldonksche Beek. De route vervolgens langs deze Hazeldonksche Beek komen we op de Paandijksestraat. We wandelen even naar links tot aan het bosje. Waar de duiker van de Hazeldonksche Beek onder de Paandijksestraat door gaat, volgen we naar rechts de grasbaan op de steile oever van die Hazeldonksche Beek. Als we het bosje voorbij zijn stroomt de Bergvoortse Waterloop in de Hazeldonksche Beek stroomt, hebben we een wijds uitzicht over open landbouwgebied richting het buurtschap Hazeldonk en komen we over de grasbaan langs de Hazeldonksche Beek voorbij een gedenkbankje aan de Hazeldonksestraat staan bij KNP93. We zijn nu in het buurtschap Hazeldonk.
3. Bij KNP93 slaan we linksaf en volgen rechts aanhoudend de Oude Trambaan. Na oversteek van de Boven Heining komen we aan de Zandstraat, waar we rechtsaf slaan. De route over de onverharde Zandstraat voert ons langs een bosrand met daarin gelegen kapitale villa's, die uitzicht hebben over het natuurgebied Breedbroeken van Staatsbosbeheer. We wandelen de Zandstraat helemaal uit tot we op de Scholbergstraat bij ANWB-paddestoel P24550 staan. De groengele markering wijst ons naar rechts. We volgen nu rechtsaf het asfalt van De Berkte langs de picknickplaats tot we in de bocht bij KNP65 staan. Hier betreden we achter de sluitboom het zuidelijk deel van de Krabbenbossen. De route gaat meteen door het poortje naar links en we volgen het bospad langs de bosrand. Na goed 1,5 kilometer komen we op de Overasebaan, die we naar rechts volgen langs de picknickplaats aan de linkerkant van de weg. We komen nu bij KNP63.
4. Voor KNP63 slaan we scherp naar linksaf door het Slikstraatje, een statig onverhard bomenlaantje met vrij liggend fietspad, dat naar het buurtschap Kaarschot leidt. Het onverharde pad gaat bij de bebouwing over in asfalt. We passeren Kunstwerkplaats 'De Vlaamse schuur' en wandelen langs Bierbrouwerij Kaarschot. We komen nu in het buurtschap Kaarschot. Op de T-splitsing aan de Kaarschotsestraat gaat onze route rechtsaf tot we aan de brug over de Aa of Weerij staan. De route markering leidt ons net voor de brug naar links langs de stuw in de richting van KNP56. Het oeverpad langs de Aa of Weerij volgend komen we na een kilometer aan de parkeerplaats bij KNP56, waar we de rondwandeling zijn gestart.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

14 km

Onverhard: 76%

Verhard: 23%

Start- en eindpunt

Parkeerplaats KNP56, De Lange Dreef 2, 4891 SC Rijsbergen

Openbaar vervoer

o Bushalte Baantjespad, 4892 SJ Rijsbergen, Lijn 115 Bravo/Arriva Breda - Zundert.

Vanaf bushalte Baantjespad, 4892 SJ Rijsbergen oversteken bij kruising met de Watermolenstraat. Hier is het 600 meter naar KNP64 aan de Aa of Weerij.

o Bushalte Burg. Gommersstraat, 4892 AR Rijsbergen, Lijn 115 Bravo/Arriva Breda - Zundert. Vanaf bushalte Burg. Gommersstraat, 4892 AR Rijsbergen door de Van Oosterhoutstraat naar de St. Bavostraat en bij KNP55 de groengele markering volgen naar KNP3. Vanaf hier de route volgen

Parkeren

o Parkeerplaats De Lange Dreef, 4891 SC Rijsbergen
o Cafetaria Brasserie Bon Appetit, Kennedyplein 3, 4891 BC Rijsbergen, vanaf hier 200 meter naar KNP56

Horeca onderweg

o Cafetaria Brasserie Bon Appetit, Kennedyplein 3, 4891 BC Rijsbergen
o Onderweg zijn er enkele bankjes en picknickplekken.

Achtergrondinformatie

Bovenloop van Aa of Weerij

De Aa of Weerij was lang een vrij onbekende waterloop, die er een eeuw geleden heel anders uitzag dan nu. Op de hogere zandgronden in België ontstaat deze beek uit de samenvloeiing van de Grote Aa in Wuustwezel en de Kleine Aa bij Brecht. Verborgen in het boerenland meanderde de waterloop in een aantal rare bochten via Zundert en Rijsbergen naar het lager gelegen Breda. In 1967 is de beek rechtgetrokken en geamputeerd tot een brede, diepe sloot, die het water sneller afvoert. Bij de herinrichtingsplannen in het gebied van de bovenloop van de Aa of Weerij is op verschillende manieren gepoogd de historische landschapsstructuur te herstellen. Het beekdal is nu een stuk aantrekkelijker en natuurlijker geworden met brede stroken ruige oeverbegroeiing en struwelen en er zijn nieuwe meanders gegraven. Dit komt de waterkwaliteit van de beek ten goede en natuurwaarden nemen toe. In het beekdal foerageren zwaluwen, reigers, torenvalken en buizerds en in de rietkragen huizen kleine zangvogels. Op het water vinden we op een aantal plaatsen roze waterlelies en gele watergentiaan.

Buurtschap Oekel

Dit oude buurtschap Oekel oogt als een rustig landelijk gehucht met lintbebouwing, waar een tweetal Mariakapelletjes uit WOII de volksdevotie van het Rijke Roomsche Leven in stand houden. Een kaarsje branden kan er altijd! Toch zijn er momenten dat Oekel ook het landelijk nieuws haalde, als in 2005 commotie ontstaat rond het Oekelsbos. Vanaf 1977 is door de Gemeente Rijsbergen in het Bestemmingsplan Buitengebied het Oekelsbos als recreatief woonbos vastgelegd. Maar men wil in 2005 die permanente woonbestemming opheffen. Doordat Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant het bestemmingsplan heeft goedgekeurd, behoudt het Oekelsbos officieel zijn woonbestemming. Deze toezegging van GS maakt dat de bewoners er legaal mogen wonen en de rust keert terug in Rijsbergen. Ook sportief heeft Oekel zich op de kaart gezet! Je kunt niet om de sportieve en actieve Wielervereniging Sporting Oekel heen. Het bekendste lid was de 'Speervan Rijsbergen' profwielrenner Johan van der Velde, die er op 15-jarige leeftijd zijn wielerslootbaan begon. Hij wordt er na zijn wielercarrière nog steeds door velen bewonderd.

De Hazeldonksche Beek

De Hazeldonksche Beek ontspringt in het grensgebied van België en Nederland net over de Belgische grens. Van daar stroomt de bovenloop van de jonge beek door het bosgebiedje De Mosten om voorbij het buurtschap Hazeldonk als Galderse Beek verder te stromen. Deze waterloop had tot in de 19de eeuw een min of meer natuurlijk karakter. Zo is op de topografische kaart uit 1899 het meanderende karakter van het stroompje nog duidelijk herkenbaar. In de loop van de 20e eeuw is de beek recht getrokken, waarschijnlijk met het oog op de waterhuishouding. Maar het gebied bleef gevoelig voor wateroverlast. Herinrichting van het beekdal in het kader van de Ecologische Verbindingszone met waterbergingslocaties en een winterbed hebben er voor gezorgd dat het natuurlijk karakter met bosjes, houtsingels en kleine akkers in het landschap weer duidelijk zichtbaar is. De oevers van de beek zijn zo ingericht, dat planten en dieren zich van het ene gebied naar het andere kunnen verplaatsen. Het geeft het beekdal een zekere mate van beslotenheid ten opzichte van het relatief open karakter verder stroomafwaarts, waar de beplanting is verdwenen en een open landschap door agrarisch gebruik het blikveld verruimt.

De Hazeldonksche Aard

Op de oostelijke oever van de Hazeldonksche Beek lag tot 1930 het gebied van de Hazeldonksche Aard, de gemeenschappelijke gronden die in bezit waren van de bewoners van het gehucht Hazeldonk. Zij strekten zich uit tot het Kempische plaatsje Meersel en bestonden uit moerassen, bossen, heide en water. De gronden waren verdeeld in 'scharen' (percelen) en behoorden oorspronkelijk aan de Heren van Breda als Heren van Rijsbergen. Ze zijn door hen aan de bewoners van Hazeldonk in pacht gegeven. Na 1808 worden de 'schaarhouders' vermoedelijk van gebruikers eigenaren van de gronden. Dit is de aanzet tot de geleidelijke verkoop van de gronden, die in 1930 uiteindelijk helemaal in bezit komen van Familie Van de Wall, die de percelen opkopen. Zij ontginnen de terreinen van de Hazeldonksche Aard tot weilanden en akkers en verpachten ze. In 1936 laat Familie Van de Wall hun hele bezit na aan de Stichting 'Ad usus pios', de Protestantse Gemeente in Zundert.

Mariakapelletjes

Als het Rijke Roomsche Leven op zijn einde loopt is er rond de jaren dertig van de vorige eeuw nog een opleving van de Mariadevotie. Er worden in Rijsbergen en de omliggende buurtschappen tijdens de Tweede Wereldoorlog een aantal Mariakapellen gesticht. Die Mariadevotie geeft de verhouding tussen kerk en buurtinwoners goed weer. De kapelletjes worden gebouwd ter bescherming tegen oorlogsgevaar. De buurtbewoners komen er samen in gebed. In de mei- en oktobermaanden was dit lange tijd iedere avond het geval, maar ook op zon- en feestdagen of na overlijden van een buurtbewoner. Door de teloorgang van het 'Rijke Roomsche leven' is deze traditie verloren gegaan, maar de Mariakapelletjes zijn gebleven. Op deze wandeling komen we langs een 5-tal devotieplekken. In het buurtschap Oekel passeren we Mariakapel Onze Lieve Vrouw van de Rozenkrans met een geknielde H. Dominicus en Mariakapel Onze Lieve Vrouw van de Vrede. In bosgebiedje In De Mosten komen we langs het eenvoudige kapelletje Onze Lieve Vrouw van de Mosten en in het buurtschap Hazeldonk staat op de Frankische driehoek de mooie Mariakapel met het kleurrijke beeld van Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten met haar gestorven Zoon op schoot. Het zijn plekken waar je nog steeds een kaarsje kunt branden!

4

Neem een abonnement!
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50